

บทความ “พ.ร.ก. เงินกู้ให้อะไรกับประชาชน ”

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ระบาดอย่างรุนแรงขึ้นทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย และเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ยังไม่มียารักษาและวัคซีนป้องกันส่งผลให้จำนวนผู้ติดเชื้อทั่วโลกและภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว การระบาดของโรคทำให้ระบบเศรษฐกิจของไทยหดตัวอย่างรุนแรง รวดเร็ว กระทบต่อประชาชนทุกสาขาอาชีพในวงกว้าง เป็นภัยพิบัติสาธารณะที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อชีวิตและสุขภาพอนามัยของประชาชนและต่อความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลจึงได้ออก พ.ร.ก. เงินกู้หนึ่งล้านล้านบาท ใช้เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่ภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรค

สืบเนื่องจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ COVID-19 ที่ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกภาคส่วน รัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและพยุงเศรษฐกิจ และได้ออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 หรือที่เรียกกันว่า พ.ร.ก. เงินกู้หนึ่งล้านล้านบาท ซึ่งการแก้ไขปัญหาการระบาด การช่วยเหลือ/เยียวยา และการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมตามพระราชกำหนดดังกล่าวได้กำหนดการใช้จ่ายเป็น 3 แผนงานหลัก ได้แก่

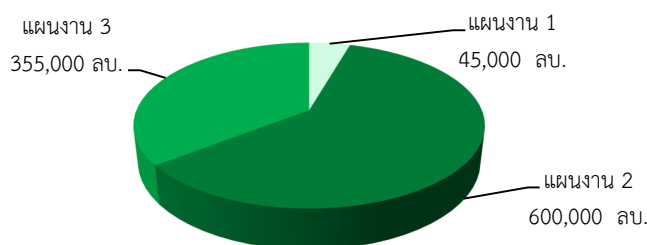
แผนงานหรือโครงการที่ 1 มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีวงเงินกู้จำนวน 45,000 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) แผนงานหรือโครงการเพื่อรองรับค่าใช้จ่าย ค่าเยียวยา ค่าชดเชย และค่าเสี่ยงภัยสำหรับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องตลอดจนค่าใช้จ่ายในการจัดหาผู้ชำนาญการทั้งในประเทศและต่างประเทศ (2) แผนงานหรือโครงการเพื่อจัดซื้อ จัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์และสาธารณสุข ยารักษาโรค วัคซีนป้องกันโรค และห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ (3) แผนงานหรือโครงการเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการบำบัดรักษา ป้องกัน ควบคุมโรค รวมทั้งการวิจัยพัฒนาทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อการฟื้นฟูด้านสาธารณสุขของประเทศ (4) แผนงานหรือโครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมด้านสถานพยาบาล และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายในการกักตัวผู้มีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ (5) แผนงานหรือโครงการด้านสาธารณสุขเพื่อรับสถานการณ์ฉุกเฉิน อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

แผนงานหรือโครงการที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้กับภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีวงเงินกู้จำนวน 555,000 ล้านบาท และต่อมาเมื่อเกิดการระบาดของโรคฯ ระลอกใหม่ ได้รับการโอนงบประมาณจากแผนงานที่ 3 อีกจำนวน 45,000 ล้านบาท รวมเป็น 600,000 ล้านบาท โครงการที่จะได้รับการพิจารณาภายใต้แผนงานนี้ประกอบด้วย (1) แผนงานหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่ประชาชนซึ่งได้รับผลกระทบจากการ

ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (2) แผนงานหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่เกษตรกรซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (3) แผนงานหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่ผู้ประกอบการซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ (4) แผนงานหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ เพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

แผนงานหรือโครงการที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีวงเงินกู้จำนวน 400,000 ล้านบาท และต่อมาเมื่อเกิดการระบาดของโรคฯ ระลอกใหม่ ได้อนองประมาณไปแผนงานที่ 2 อีกจำนวน 45,000 ล้านบาท คงเหลือ 355,000 ล้านบาท โครงการที่จะได้รับการพิจารณาภายใต้แผนงานนี้ประกอบด้วย (1) แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจกรรมการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพิ่มศักยภาพ และยกระดับการค้าการผลิต และการบริหารในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยครอบคลุมภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมการค้าและการลงทุน ท่องเที่ยวและบริการ (2) แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ โดยการส่งเสริมตลาดสำหรับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหรือภาคบริการอื่น ๆ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน การจัดหาปัจจัยการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งการสร้างการเข้าถึงช่องทางการตลาด พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณภาพและมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน (3) แผนงานหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชนรวมถึงการลงทุนต่าง ๆ ของภาคเอกชน เพื่อให้สถานะการบริโภคและการลงทุนกลับเข้าสู่ระดับปกติได้โดยเร็ว และ (4) แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนกระบวนการผลิตเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป

แผนภาพ 29 แผนงานและกรอบวงเงิน ภายใต้ พ.ร.ก. เงินกู้หนึ่งล้านล้านบาท

หมายเหตุ: มีการโอนกรอบวงเงินจากแผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 3 ไปยังแผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 2 จำนวน 45,000 ล้านบาท (เป็นการดำเนินการตามมาตรา 6 (3) แห่งพระราชกำหนดฯ)

ที่มา: พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 และมติ ครม. เมื่อวันที่ 19 ม.ค. 64 และ 15 ก.พ. 64 อนุมัติให้นำเงินกู้เพื่อการตามมาตรา 5 (3) มาใช้เพื่อการตามมาตรา 5 (2) รวมจำนวน 45,000 ล้านบาท

ภาพรวมการอนุมัติโครงการและการเบิกจ่าย

ปัจจุบันกรอบวงเงินกู้ถูกอนุมัติไปแล้วทั้งสิ้น 748,666.24 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายแล้วประมาณร้อยละ 54.05 ของงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติทั้งหมด (ข้อมูล ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564) โดยมีโครงการที่ได้รับการอนุมัติแล้วจำนวน 256 โครงการ วงเงิน 748,666.24 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.9 ของงบประมาณรวม อย่างไรก็ตาม วงเงินอนุมัติดังกล่าวจะถูกกู้และเบิกจ่ายเป็นงวดตามความจำเป็นในการใช้จ่ายจริง ซึ่งปัจจุบันมีการเบิกจ่ายแล้วจำนวน 404,632.25 ล้านบาท

ตาราง 17 รายงานสรุปผลการอนุมัติและเบิกจ่ายเงินกู้ตามพระราชกำหนด ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564

สรุปวงเงินใช้จ่าย	วงเงินตามบัญชีท้าย	วงเงินอนุมัติ	จำนวนโครงการ	คงเหลือ	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ
แผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 1	45,000	19,698.14	16	25,301.86	3,866.22	19.63%
1.1 แผนงานเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรทางการแพทย์ฯ		3,150.92	2	-	2,074.08	65.82%
1.2 แผนงานหรือโครงการเพื่อจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์การแพทย์และสาธารณสุขฯขึ้นป้องกันโรคและห้องปฏิบัติการทางการแพทย์		2,358.99	5	-	7.63	0.32%
1.3 แผนงานหรือโครงการเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการบำบัดรักษาป้องกันควบคุมโรคฯ		2,999.70	1	-	1,755.65	58.53%
1.4 แผนงานหรือโครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมด้านสถานพยาบาล		9,781.86	3	-	-	0.00%
1.5 แผนงานหรือโครงการด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินอันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา		1,406.66	5	-	28.86	2.05%
แผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 2	600,000	595,853.21	9	4,146.79	345,551.38	57.99%
2.1 แผนงานเพื่อช่วยเหลือเยียวยาและชดเชยให้แก่ประชาชน		482,550.68	8	-	232,248.84	48.13%
2.2 แผนงานโครงการช่วยเหลือเกษตรกร		113,302.54	1	-	113,302.54	100.00%
แผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 3	355,000	133,114.89	231	221,885.11	55,214.65	41.48%
3.1 แผนงานพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจฯ		29,451.73	13	-	110.27	0.37%
3.2 แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน		9,408.64	209	-	484.17	5.15%
3.3 แผนงานส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน		94,254.53	9	-	54,620.21	57.95%
3.4 แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน		-	-	-	-	0.00%
รวมทั้งหมด	1,000,000	748,666.24	256	251,333.76	404,632.25	54.05%

หมายเหตุ * มีการโอนกรอบวงเงินจากแผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 3 ไปยังแผนงาน/โครงการกลุ่มที่ 2 จำนวน 45,000 ล้านบาท (เป็นการดำเนินการตามมาตรา 6(3) แห่งพระราชกำหนดฯ)

ที่มา: สำนักบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง (ข้อมูล ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564)

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

การดำเนินโครงการภายใต้แผนงานโครงการตาม พ.ร.ก. เงินกู้ฯ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้

แผนงานที่ 1 มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้สนับสนุนโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการจัดหาและวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยบริการสุขภาพ เพื่อให้หน่วยบริการสุขภาพของ สป.สธ. มีศักยภาพเพียงพอสามารถดำเนินการรักษาพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อโควิด-19 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรค ป้องกันความสูญเสียต่อชีวิตของประชาชน ส่งผลให้ประเทศไทยเข้าสู่ภาวะปกติได้เร็วขึ้น และสามารถลดผลกระทบต่อประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ ได้

โครงการพัฒนาศักยภาพระบบบริการสุขภาพ รองรับสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของหน่วยงานส่วนภูมิภาค หน่วยบริการสาธารณสุข และหน่วยบริการสุขภาพ ของ สป.สธ. ได้รับการพัฒนาศักยภาพ ให้พร้อมรองรับการรักษา บำบัด ฟื้นฟู ป้องกัน ควบคุม การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างมีประสิทธิภาพ แผนเร่งรัดการเข้าถึงวัคซีน COVID-19 สำหรับประชาชนไทย เป็นการพัฒนาวัคซีนต้นแบบตั้งแต่ต้นน้ำในประเทศ เพิ่มศักยภาพอุตสาหกรรมการผลิตวัคซีนในประเทศ และพัฒนาสถานสัตว์ทดลองเพื่อการวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการผลิตวัคซีน COVID-19 รวมทั้งสามารถพัฒนาวัคซีนได้เองเมื่อมีการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในอนาคต รวมถึงโครงการค่าตอบแทน เยียวยา ชดเชย และเลี้ยงภัย สำหรับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในชุมชน เพื่อช่วยดำเนินการสนับสนุนการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคโควิด-19 และช่วยเหลือเยียวยา ฟื้นฟูทางจิตใจแก่ประชาชนในระดับชุมชน ตลอดจนการจัดกระบวนการพัฒนาประชาชนในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ซึ่ง อสม. ถือเป็นบุคลากรด่านหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการทำหน้าที่เฝ้าระวัง ควบคุม ป้องกัน รวมถึงการระบุกกลุ่มเสี่ยงต่าง ๆ

แผนงานที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้กับภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้สนับสนุนเงินช่วยเหลือประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบกว่า 31 ล้านคน โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบและกลุ่มเปราะบาง ประกอบด้วย ผู้ประกอบอาชีพอิสระซึ่งได้รับผลกระทบจากการไม่สามารถทำงานได้ และมีรายได้ลดลงจำนวน 15.3 ล้านคน เกษตรกรซึ่งไม่สามารถนำผลผลิตมาขายได้จำนวน 7.56 ล้านคน และกลุ่มเปราะบาง อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ฯลฯ ที่ส่วนใหญ่ต้องพึ่งพิงเงินจากวัยแรงงานทำให้ได้รับผลกระทบเมื่อวัยแรงงานมีรายได้ลดลงอีกจำนวน 7.7 ล้านคน ซึ่งประชาชนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อย และชนชั้นกลาง จากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พบว่า กลุ่มคนเหล่านี้ได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐเพิ่มขึ้นในช่วงวิกฤต โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐเพิ่มขึ้นมาก ทั้งนี้ หากไม่มีเงินช่วยเหลือดังกล่าว ครัวเรือนกลุ่มนี้จะมีรายได้ลดลงมาก นอกจากนี้ ได้สนับสนุนโครงการเพิ่มกำลังซื้อผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และโครงการคนละครึ่งเป็นโครงการสำคัญที่ช่วยบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายให้กับประชาชนในภาวะที่เศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัว ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวการจ้างงานยังทำได้ไม่เต็มที่ อีกทั้งสถานประกอบการมีการลดชั่วโมงการทำงานลง ซึ่งกระทบต่อรายได้ ดังนั้น การมีมาตรการอุดหนุนเงินเพิ่มรายได้ และมาตรการช่วยเหลือในการลดภาระค่าใช้จ่ายจึงมีส่วนช่วยให้ประชาชนรักษาระดับการบริโภค และลดภาระค่าครองชีพ พร้อมกับกระตุ้นเศรษฐกิจได้ระดับหนึ่ง

ตาราง 18 กลุ่มคน/จำนวนผู้ได้รับการช่วยเหลือ/เยียวยา

กลุ่มคนที่ได้รับการช่วยเหลือ เยียวยา (ล้านคน)	จำนวนผู้มีสิทธิ (ล้านคน)	จำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือ (ล้านคน)	จำนวนเงินเบิกจ่าย (ล้านบาท)
กลุ่มเกษตรกร	10	7.565	113,302.5
กลุ่มประกันสังคม - ผู้ประกันตนที่มีคุณสมบัติครบ (เบิกประกันสังคม) - ผู้ประกันตนที่มีคุณสมบัติไม่ครบ	11 0.0597	ตามมาตรา 33 0.0139	ตามมาตรา 33 208.9
กลุ่มอาชีพอิสระ	16	15.3	159,077.9
กลุ่มเปราะบางที่รัฐบาลช่วย Top up เพิ่มเติมให้	6.78	6.66	19,990.6
ผู้มีบัตรสวัสดิการของรัฐ - ที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือ - เพิ่มกำลังซื้อ	1.16 13.94	1.026 13.61	3,080.3 34,123.9
การช่วยเหลือประชาชนแบบถ้วนหน้า (โครงการเราชนะ)	31.1		15,767.3
การช่วยเหลือผู้ประกันตน ม.33 (โครงการ ม.33 เราสู้)	9.3		
รวมทั้งสิ้น		44.14*	345,551.4

* จำนวน 44.14 ล้านคน (รวมผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐนับซ้ำที่ได้รับการช่วยเหลือโครงการเพิ่มกำลังซื้อและการช่วยเหลือในกลุ่มอาชีพอิสระบางส่วน)

ที่มา: สำนักบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง (ข้อมูล ณ วันที่ 19 มกราคม 2564)

แผนงานที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้สนับสนุนโครงการที่คาดว่าจะสร้างตำแหน่งงานรองรับการว่างงานมากถึง 416,581 ตำแหน่ง โดยแบ่งเป็นการจ้างงานในท้องถิ่น 156,581 ตำแหน่ง และนักศึกษาจบใหม่ 260,000 ตำแหน่ง ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการจ้างงาน โดยการจ้างงานในท้องถิ่น มีการจ้างงานเกิดขึ้นแล้ว 131,961 ตำแหน่ง สำหรับโครงการจ้างนักศึกษาจบใหม่มีการจ้างงานแล้ว 11,962 ตำแหน่ง

ตาราง 19 แผนงาน/โครงการ ที่ทำให้เกิดการจ้างงาน

แผนงาน	การจ้างงาน (คน)	กลุ่มเป้าหมาย	งบประมาณ (ล้านบาท)
การลงทุนและกิจกรรมการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย - โครงการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ด้านสัตว์ป่า - โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย)	61,250	แรงงานท้องถิ่นที่ตกงาน/ประชาชน/บัณฑิตจบใหม่/นักศึกษา	11,371.60
การฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนฯ - โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ - โครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล” - โครงการเฝ้าระวังสร้างแนวกันไฟสร้างรายได้ชุมชน	25,188	เกษตรกร/บัณฑิตจบใหม่/แรงงานกลับบ้าน	8,338.92
การส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน - โครงการอาสาสมัครบริบาลท้องถิ่นเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง - โครงการพัฒนาตำบลแบบบูรณาการ - โครงการพัฒนาป่าไม้ สร้างงาน สร้างรายได้ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน - โครงการส่งเสริมการจ้างงานใหม่สำหรับผู้จบการศึกษาใหม่โดยภาครัฐและเอกชน	330,143	แรงงานท้องถิ่น/ประชาชนท้องถิ่น/บัณฑิตจบใหม่	25,981.43
รวมทั้งสิ้น	416,581		45,691.95

ที่มา: สำนักบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564)

นอกจากประชาชนจะได้รับประโยชน์ทางตรงจาก 3 แผนงานภายใต้พระราชกำหนดเงินกู้ฯ แล้ว การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนเนื่องจากการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคฯ ยังสนับสนุนให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมดิจิทัล (Digital Society) เร็วขึ้น จากการที่ภาครัฐได้กำหนดมาตรการช่วยเหลือ เยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ผ่านแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” และ “ถุงเงิน” ซึ่งเป็นช่องทางที่มีความสะดวกและปลอดภัย ทำให้คนไทยเริ่มมีความคุ้นชินกับการใช้จ่ายเงินผ่าน E-Wallet หรือ กระเป๋าตังอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีต่อการต่อยอดในการใช้แอปพลิเคชันอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นสังคมดิจิทัล จากการดำเนินโครงการภายใต้ พ.ร.ก.เงินกู้ที่มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการ ทั้งการลงทะเบียนขอรับสิทธิประโยชน์ในโครงการต่าง ๆ ทำให้เกิดเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ การนำข้อมูลจากหลายหน่วยงานมารวมตรวจสอบสิทธิประโยชน์เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน ทำให้เกิดการผ่อนคลายข้อจำกัดในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานลง ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่การสร้างความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลด้านต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนและการดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เหมาะสม ตรงกับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายต่อไป

บทเรียนและแนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตจำนวนมาก รวมทั้งเกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจสังคม ความมั่นคงระดับชาติ และมีแนวโน้มการระบาดอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้จากการดำเนินงานที่ผ่านมาจึงมีความสำคัญเพื่อนำไปสู่แนวทางการปรับปรุงระบบและการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้สามารถรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งการระบาดระลอกใหม่ หรือเกิดวิกฤตอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม

- **การมีความพร้อมในการรองรับโรคอุบัติใหม่** การเกิดขึ้นของโรคอุบัติใหม่ อาทิ โรคซาร์ โรคไข้หวัดนก ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทำให้สาธารณสุขไทยมีแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกัน แก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ มีการรองรับสถานการณ์ทั้งในด้านการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ บุคลากร การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 สามารถควบคุมการแพร่ระบาดของโรคได้อย่างรวดเร็ว ช่วยลดความเสียหายที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับโรคให้กับบุคลากรในพื้นที่ เสริมการประสานงานและบูรณาการของหน่วยงาน การพัฒนาฐานข้อมูลและระบบเฝ้าระวังโรคด้วยระบบดิจิทัล เพื่อเสริมความแข็งแกร่งของการตอบสนองต่อสถานการณ์โรค COVID-19

- **การมีหลักประกันด้านรายได้ของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ** จะสามารถบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์วิกฤตได้ ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า แรงงานนอกระบบประมาณ 17.5 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 46.2 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด ไม่มีหลักประกันด้านรายได้มารองรับจากการขาดรายได้ ทำให้ภาครัฐต้องเข้ามาช่วยเหลือ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการสร้างความตระหนักในการออมให้กับประชาชนโดยเฉพาะแรงงานนอกระบบเพื่อรองรับปัญหาด้านรายได้หากเกิดกรณีฉุกเฉินหรือเกิดเหตุสุดวิสัย

รวมถึงการสร้างความรู้ในการบริหารจัดการเงิน การสร้างการเข้าถึงช่องทางการออมได้ง่าย นอกจากนั้น ต้องมีการทบทวนรูปแบบการออมให้มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการและความสามารถในการออมของแต่ละกลุ่มโดยเฉพาะการออมระยะยาว เช่น การออมโดยปลูกต้นไม้มีมูลค่า การบังคับออม

- **การมีฐานข้อมูลบุคคลด้านสวัสดิการสังคมที่สมบูรณ์ทำให้การช่วยเหลือประชาชนมีความรวดเร็วและตรงกลุ่มเป้าหมาย** ปัญหาหลักในการช่วยเหลือเยียวยาประชาชน พบว่า ฐานข้อมูลบุคคลไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายและกระจายกระจาย ทำให้ยากต่อการนำข้อมูลมาเชื่อมโยงกันและใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ ยังขาดหน่วยงานกลางทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลที่ชัดเจน จากปัญหาดังกล่าว ทำให้มีผู้ตกหล่นไม่ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาอย่างทั่วถึงที่ ดังนั้น การพัฒนาและจัดการระบบฐานข้อมูลบุคคลจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูล การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล การจัดโครงสร้างของข้อมูล การกำหนดสิทธิในการเข้าถึง และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลบุคคลระหว่างฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งข้อมูลสวัสดิการ และการได้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เข้ากับฐานข้อมูลภาษี เพื่อใช้ในการจัดสรรความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์ ประหยัดงบประมาณ รวมทั้งช่วยเหลือได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย และยังเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำนโยบายโดยเฉพาะนโยบายทางภาษี ในการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือการจัดสวัสดิการ ยังต้องมีมาตรการสนับสนุนอื่น ๆ เพื่อลดข้อจำกัดของประชาชนบางกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้รับประโยชน์จากการจัดสวัสดิการสังคมด้วย

- **การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม** ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน อาทิ การจัดทำสื่อความรู้เผยแพร่ในรูปแบบและช่องทางต่างๆ การพัฒนาแอปพลิเคชันติดตามและเฝ้าระวังโรค เช่น หมอชนะ ไทยชนะ COVID-19 Tracker การปรับตัวของภาคเอกชนที่อนุญาตให้พนักงานทำงานที่บ้าน การตรวจคัดกรองโรคก่อนเข้าสถานที่ รวมถึงการสนับสนุนสถานที่ในการกักตัว ฯลฯ ต่างมีส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดทำได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งความร่วมมือจากหน่วยงานในระดับพื้นที่ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการและการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ สามารถลงไปถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น อาทิ การจัดหาอาหาร/การเปิดโรงงานในช่วงเกิดการแพร่ระบาดรุนแรงขององค์กรต่าง ๆ การช่วยเหลือผู้ว่างกลุ่มเสี่ยงของ อสม. ในพื้นที่ ฯลฯ สะท้อนให้เห็นว่าการรักษาความต่อเนื่องของการบูรณาการความร่วมมือและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมมีความสำคัญ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ทำให้ประเทศมีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต

- **การสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอและโปร่งใส** การตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) เพื่อบูรณาการข้อมูลให้เป็นเอกภาพและสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ ถือเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ตรงกัน ลดความตื่นตระหนกจากข้อมูลหรือข่าวสารที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง รวมทั้งช่วยสร้างความตื่นรู้และความร่วมมือของประชาชน ซึ่งหัวใจของการสื่อสารอยู่ที่การบูรณาการข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย โดยนำมาวิเคราะห์/สังเคราะห์เป็นข่าวสารที่ง่ายต่อการเข้าใจ ปฏิบัติตาม และสามารถสื่อสารต่อไปได้ในวงกว้าง ดังนั้น รูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะต้องเน้นให้ประชาชนเข้าใจง่ายที่สุด ทราบว่าเกิดอะไรขึ้น และควรจะต้องรับมือหรือปฏิบัติตนอย่างไร ในสถานการณ์วิกฤตเช่นนี้